

TERÖR İLE MÜCADELE DE ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

GENEL

1. Terörle mücadelenin sürekliliği ve etkinliği için ortak bir ulusal politikanın tüm siyasi partiler, TSK ve ilgili diğer devlet kurumları ile birlikte oluşturularak, mücadelenin yapılacağı tek bir çatı belirlenmelidir. Terör ile mücadeleden hangi kurumun sorumlu olduğu belirlenmelidir.
2. MGK içinde Irak politikasını ve öngörülen stratejileri koordineli bir şekilde yürütecek, hızlı karar alarak uygulayacak daimi bir yapılanmaya gidilmelidir.
3. Dışişleri Bakanlığı, MİT ve Genelkurmay Başkanlığı kendi örgütlenme modellerini gözden geçirerek, ivedilikle sorun odaklı, konu ile ilgili sürekli personel istihdam edecek yapılar oluşturmalıdırlar.
4. İstihbarat fonksiyonlarının nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmeli, merkezileştirilmeli, yetki ve sorumluluklarının artırılmalıdır. İstihbarat temin edenler için koruyucu ve ödüllendirici düzenlemeler getirilmelidir.
5. Terör ile mücadelede yeni bir istihbarat sistemi kurgulanmalıdır. Terör konusunda İstihbarat Üst Kurulu oluşturulmalı; bu kurul istihbarat üretim ve paylaşımı, örtülü operasyonlar başta olmak üzere istihbarat fonksiyonlarını koordine etmelidir.
6. Güçlü bir ekonomi-kusursuz bir dış politika-caydırıcı bir askeri yapılanma-sivil ve asker işbirliği alanında tam uyum esas olmalıdır.
7. Terör ile mücadele stratejisi yeniden gözden geçirmeli ve Türk-Kürt çatışması temelli senaryoları devre dışı bırakacak, oyunu bozacak yeni bir süreç başlatılmalıdır.
8. Türkiye'ye zarar verebilecek gelişmeler karşısında askerî ve ekonomik tedbirlerin tereddütsüz uygulanacağı konusunda ilgili adresler sık sık ikaz edilmeli ve Türkiye'nin kararlılığı gösterilmelidir.
9. Kürt devletinin kurulması casus-belli (savaş nedeni) sayılmalıdır.
10. Terör örgütü ve sözde siyasi görünümlü uzantıları hiçbir zaman muhatap alınmamalıdır.
11. Kuzey Irak'ın kontrolü terörle mücadelenin sigortası olarak görülmeli, bu bölgede PKK'dan önce Kürt yönetiminin bertaraf edilmesi ve Türkiye'nin çıkarlarına uygun bir yönetim yapısının ve güvenlik ortamının şekillenmesi hedeflenmelidir.
12. Teröre olduğundan fazla değer verilmemeli, yılgınlık gösterilmemeli, siyasi diyalog ve siyasi çözüm oyununa düşülmemelidir.
13. Terörle mücadele esas ikna etmektir, insanların beyni hedef alınmalıdır. Halkın desteğini kazanmak esas olmalı, bu kapsamda sosyal bilimcilerden istifade edilmelidir.
14. Devletin koruyucu, bütünleştirici ve uzlaştırıcı yüzü ön plana çıkarılmalıdır.
15. Terör ile mücadelenin her alanı için Üniversiteler, Stratejik Araştırma Merkezleri başta olmak üzere mücadelenin her kademesinde bulunan kurumlar tarafından düşünsel, teknolojik ve bilimsel çalışmalar özendirilmelidir.
16. Terörle mücadelede medya ile birlikte müşterek bir psikolojik program uygulanmalıdır.

17. Ülke bütünlüğü en öncelikli güvenlik sorunudur bu konuda AB baskısına boyun eğilmemelidir.
18. Bölücü örgüt ve siyasi uzantılarının AB süreci kapsamında siyasi, hukuksal veya sosyal kazanımlar elde etmesinin önüne geçilmelidir.
19. Terör örgütüne açık veya örtülü destek veren ülkelere karşı tavır alınmalı, etkili yaptırımlar uygulanmalıdır.
20. Ulusal güvenlik sistemimiz yumuşak güç unsurlarından da istifade edecek şekilde yeniden kurgulanmalıdır.

SIYASI

21. Terör örgütünün siyasallaşmasını önlemek maksadı ile merkeze yakın görüşteki siyasi partiler tarafından bölge halkının sorunlarına çare olacak programlar geliştirilmeli, bölge halkı bölücü ve İslamcı partilere mecbur bırakılmamalıdır
22. Kapatılan bölücü örgüt uzantısı siyasi partilerin tekrar ortaya çıkmasını önleyecek yasal düzenlemeler yapılmalı, hüküm giymiş kişilerin milletvekili olmasının önüne geçecek kriterler geliştirilmelidir.
23. Terör örgütünün örtülü şekilde sözcülüğünü yapan; parti, sivil toplum örgütü, gazete, yazar, sanatçı vb. kişi ve kurumlara tedbir getirilmelidir.
24. Uluslararası girişimlerle ile terör örgütünün yurt dışı kadrosunun yakalanması ve teslim edilmesi sağlanmalıdır.
25. Irak'taki örgüt üyelerinin silahsızlandırılması, siyasi faaliyette bulunmalarının ve kamu da işe girmelerinin engellenmesi temin edilmelidir.
26. Bölücü örgütle siyasi faaliyetlerini etkisiz hale getirecek sivil toplum örgütleri oluşturulmalıdır.
27. Irak toprak bütünlüğü korunmalıdır. Ancak bu bütünlüğün göreceli olarak uygulanamayacağı değişik senaryolar için alternatif proaktif politikalara hazır olunmalıdır.
28. Parlamento ve siyasi parti mensupları bölücü teröre karşı güvenlik güçlerinin sürdürdüğü mücadele hakkında olumsuz beyanlarda bulunmamalı, bu tür beyanlar için yasal düzenlemeler yapılarak, dokunulmazlık kapsamında çıkarılmalıdır.
29. Bölgeye tayin edilen yöneticilerin liderlik kabiliyetlerinin yüksek olmasına dikkat edilmelidir.
30. Bölgeye gönderilen kamu görevlilerinin nitelikli, eğitilmiş ve bilinçli olması için bu bölgelere yapılacak atamaların cazip hale gelmesini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

EKONOMİK

31. Güney ve Doğu Anadolu Bölgeleri Kalkınma Daire Başkanlığı kurulmalıdır.
32. Habur sınır kapısındaki insan ve silah kaçakçılığı önlenmelidir. Habur sınır kapısı sık sık kapatılarak Kuzey Irak'taki Kürt liderlere baskı uygulanmalıdır.
33. Gümrük geçişleriyle kazanılan ekonomik gelirden pay alınmalıdır.
34. Ovaköy'den ikinci bir gümrük kapısı açılarak Türkmenlerle direk sınır teması sağlanmalıdır.

35. Bölgeye yönelik planlı ve programlı bir kalkınma projesi “enerji-tarım-sosyal kalkınma” boyutları da gözetilerek uygulanmalıdır.
36. Bölge halkının kalkınması için bölgeye yönelik projeler üretilmeli ve desteklenmelidir. Bölgenin kendine has, ekonomik değer üretme kapasitesi ve verimliliği olan sürdürülebilir projeler üretilmelidir.
37. Bölgeye sermayenin gitmesi için bölgenin genel güvenliği geliştirilmelidir.
38. Bölgesel teşvikler gerçekçi projelere ulaşmalıdır. Yapılan yardımlar aracılara değil, doğrudan uygulamaya tabi vatandaşa ulaşmalıdır.
39. İşsizliğin azaltılması için tedbirler alınmalıdır. İşsizlik parası verilmelidir. İş alanları artırılmalı, kaçakçılık önlenmelidir. Bölgesel asgari ücret (ve de işsizlik sigortası) uygulanmalıdır.
40. Bölgede bazı iş adamlarının örgüte verdiği destek engellenmelidir.
41. Bölgede yatırım yapacak kişi ve kuruluşlara uzun dönemli ve düşük faizli kredi verilmeli, düşük vergi uygulaması getirilmelidir.
42. Toprak reformu ile tarım kesimine destek verilmelidir. Organik tarımın bölgede geliştirilmesi için tedbir alınmalıdır. GAP ile ilgili yatırım ve programlar tamamlanmalıdır.
43. Köy-kent projesi kapsamında mera yasağı kaldırılarak, hayvancılığın geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
44. Bölge ulaşım yolları geliştirilmelidir (kara, demir yolları).
45. Bölücü terör örgütüne müzahir belediyelere yardım yapan yabancı kaynakların kontrol altına alınmalıdır.

SOSYO-KÜLTÜREL

46. Bölge halkının Batıya entegrasyonunu sağlayacak toplumsal projeler geliştirilmelidir.
47. Yakalanan terörist veya müzahir kişiler veya bölge halkı aşağılanmamalı, devlet düşmanlığı körüklenmemelidir.
48. Terör örgütüne müzahir toplumsal olaylar ve kültürel etkinliklerin önüne geçilmelidir. Devlet düşmanlarının, teröristlerin gösterişli cenaze törenleriyle kaldırılmaları ve gösteri vasıtası yapılması önlenmelidir.
49. Sosyo-kültürel etkinliklerde devlet ve devlet yanlısı teşkiller öncü rol almalıdır. Bölge insanında milli şuuru güçlendirecek gezi, müsamere vb. programlar düzenlenmelidir.
50. Ağalık, aşiret bağları şeklindeki feodal yapı çözülmelidir; bu kapsamda aşiret ve ağalık özentisi yaratan dizi ve benzeri programların TV ve benzeri yayın organlarında yer alması RTÜK tarafından önlenmelidir
51. Medyanın terör örgütünün reklamını yapan uygulamalarına son verilmelidir. Özelliklerde büyük şehirlerde oluşan Kürt mafya, yayıncı, sinemacı vb. oluşumlar dağıtılmalıdır.
52. Terörün sosyal sapma davranışı olduğu göz önüne alınarak, insanları moral olarak çökerten bu durum karşısında bir sosyal dayanışma kültürü geliştirilmelidir.

Terör örgütünün propaganda aracı olan kitap, gazete, radyo ve TV yayınları önlenmelidir.

53. Köye dönüş projesi ile birlikte modern yerleşim alanları kurulmalıdır.
54. Büyük kentlerdeki çarpık kentleşme önlenerek, varoşlar için sosyal dönüşüm projeleri uygulanmalıdır.
55. Bölgeden kaçan ve büyük şehirlerde terör örgütüne insan kaynağı olma potansiyeli olan işsiz, dilenci, tinerci vb. kişilere barınma, iâşe ve topluma kazandırma yönünde devlet ve sivil kurumlar tarafından tedbir alınmalıdır.
56. Terör örgütü ile bölge halkının ayrıştırılması sağlanmalıdır.
57. Halka yakınlaşmak için bürokratik devlet-kurallara uyan vatandaş ilişkisindeki anlayış aşılmalıdır.
58. Terörist aileler ile birebir ilişki kurularak çocukları ile irtibata geçmeleri yönündeki gayretler artırılmalıdır.
59. Güvenlik güçlerinin saygınlık ve etkinliği artırılmalıdır.
60. Terörle mücadelede güvenlik güçlerinin rolleri konusunda sergiler açılmalı, TV dizileri yapılmalıdır.
61. Yurt dışında yapılacak sosyo-kültürel düzenlemelerle vatandaşlarımızın terör örgütüne kaymaları önlenmelidir.
62. Müstakil Kürt kültürü oluşturma yönündeki gayretler önlenmelidir. Kürtlerin kökeni, kimlik tartışmaları ve sorunun çözümü konusunda Üniversitelerde çalışmalar yapılmalıdır.
63. Ulus olma anlayışının gelişmesi için psikolojik tedbirler alınmalıdır.
64. Mahmur kampındaki örgüt baskısı altındaki insanların kendi iradeleri ile Türkiye'ye dönebilmeleri sağlanmalıdır.
65. Geçici Köy Korucularının aşiret sisteminin yıkacak bir sosyal tabaka olarak desteklenmesi düşünülmelidir.

ASKERİ

66. Terörle askeri mücadele bu alanda özel eğitilmiş bir teşkilat yapısına bırakılmalıdır. Terörle mücadele düzenli birliklerle değil, özel yetiştirilmiş birliklerle yapılmalıdır
67. Özel askeri şirketler kurularak terör örgütü ve Irak'ta onlara destek veren Kürt gruplar ile örtülü operasyonlar yolu ile mücadele edilmelidir.
68. ABD'nin önleyici vuruş stratejisine benzer bir stratejinin bölgedeki terör içinde uygulanmalıdır. ABD'nin olumsuz tavrının devam etmesi halinde İncirlik üssü kapatılmalıdır.
69. İran ve Suriye ile birlikte müşterek operasyonlar ve ortak mücadele programı geliştirilmelidir.
70. Kuzey Irak'ta tampon bir güvenlik bölgesi oluşturulmalı ve sınır geçişleri önlenmelidir. Kuzey Irak'a sık sık girerek dağıtıcı ve güçlü darbeler vurulmalıdır. Sıcak takip hareketına devam edilmelidir.
71. Irak'taki terör örgütü lider kadrosunun yok edilmesi için özel birlikler oluşturulmalıdır.

72. Sınır güvenliğinin teknoloji kullanılarak yeniden kurgulanmalıdır. Terör örgütünün barınma ve beslenme imkanları önlenmelidir. Sınırdaki alınan tedbirler, her türlü teknik imkânlardan istifade ile çağdaş bir şekilde sokularak artırılmalıdır.
73. Zaho Boğazından geçiş zorunlu kalmadan, hareket yapacak birliklerin bölgede hareket kabiliyetinin artırılmalıdır.
74. Geçici Köy Korucuları (GKK)'ndan istifade hususları gözden geçirilmeli, sistem ıslah edilmeli, faydalı olanların özlük hakları geliştirilmeli ve teknolojiyi de kullanacak şekilde eğitilmelidir
75. Terörle mücadeleye yönelik askeri teknoloji geliştirilmesine önem verilmelidir. Uydu teknolojilerden azami istifade edilmeli, askeri casus uydu projesi milli hale getirilmelidir.

EĞİTİM

76. Yıkıcı ve bölücü mücadelede gençler ve çocukların hedef kitle olarak alınmalıdır.
77. Bölge kadınının eğitimine ve özellikle Türkçe konuşmayı öğrenmesine önem verilmeli, töre zihniyetinden korunmalı, kadınlara yönelik Aile Danışma Merkezleri kurulmalı, kız çocuklarının okula gitmeleri sıkı bir şekilde takip edilmelidir.
78. Üniversitelerimiz, dış temsilciliklerimiz tarafından özellikle yurt dışında terör örgütünün gerçek yüzünü açıklayan konferans, yayın vb. faaliyetler yapılmalıdır.
79. Üniversite gençliğinin terör örgütünün tuzağına düşmemesi için tedbirler alınmalıdır.
80. Devlet parasız yatılı sınavlarını bölge çocuklarının doğrudan kazandırılarak imkan ölçüsünde Batıdaki parasız yatılı okullarda eğitimlerine öncelik verilmelidir.
81. Sivil toplum örgütleri bölgede sürekli, gönüllü ve etkin çalışmalar yapacak şekilde düzenlenmelidir. Sivil toplum örgütleri ve diğer kurumlarca bölge çocuklarına karşılıksız eğitim bursu verilmesi uygulaması geliştirilmelidir.
82. Zorunlu eğitim 11 yıla çıkarılmalıdır.
83. Eğitim devlet eli ile yapılmalı, özel ve özerk kuruluşlara bırakılmamalıdır.
84. Kamu görevlileri terörle mücadele konusunda eğitilmelidir.
85. Kuzey Irak'taki Kürt ve Türkmen çocuk ve gençlerinin, çeşitli okul ve üniversitelerde belirlenen kontenjan artırılarak Türkiye'de okutulması sağlanmalıdır.

HUKUK

86. Terör ile mücadele ilgili yasal mevzuat güvenlik güçlerine ve halka hizmet eder nitelikte ve gelişen şartlara uygun olarak revize edilebilir bir yapıya kavuşturulmalıdır.
87. Güvenlik güçlerinin yetkileri İngiltere seviyesine getirilmedi. Terörle mücadelede AB uyum kanunları gözden geçirilmeli, hukuksal boşluklar doldurulmalıdır. Güvenlik güçlerinin koordinasyonunu sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.
88. Örgüt başının örgütle teması kesilmelidir. Terörist başının avukatları hakkında açılan davalar bir an önce sonuçlandırılmalıdır.
89. İdam cezası tekrar konulmalıdır.

90. Şüpheli edilen kişilerin aranma, sorguya çekilme ve yakalama sınırlamaları kaldırılmalı, gözaltı süreleri uzatılmalıdır.
91. Bölücü Örgüt başı F tipi cezaevine nakledilmeli ve hücre de tutulmalıdır.
92. Güvenlik güçlerine terör eylemlerini önceden başarısızlığa uğratmak maksadı ile posta açma ve dinleme yetkisi verilmelidir.
93. Terörist faaliyetler bulunanların vatandaşlık hak ve menfaatlerinden yararlanmalarını engelleyici düzenlemeler yapılmalıdır.
94. Yasal mevzuat terörist eylemler düşünce bazında dahi olsa dahi ağır cezai suç olarak nitelendirecek ve cezanın vahametini uygun şekilde verilmesini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
95. Cezaevleri uluslararası niteliklere uygun şekilde ve terör örgütünün faaliyetlerine engel olacak şekilde, yeniden düzenlenmelidir.

SAĞLIK

96. Gerekli sağlık standartlarını sağlamak maksadıyla bölge nüfus yoğunluğuna uygun şekilde sağlık kabini, sağlık ocağı, poliklinik ve hastane ile sağlık personeli imkanları artırılmalıdır.
97. Aile bilinci ve aile planlamasının gelişimi için STÖ.lerden istifade edilmelidir.
98. Çocuk yardımının kesilmesi veya sınırlandırılmalıdır.
99. Nüfus artışı önlenmelidir, yoksulluğun önüne geçilmelidir.
100. Köy-kent projesi ile Batıya göç dalgası kırılmalı, köyler birleştirilmelidir.

DİĞER

101. Örgüt haberleşme sistemleri takip edilmeli ve engellenmelidir.
102. Örgüt gelir kaynaklarının (gasp, haraç, kaçakçılık, uyuşturucu, sahtecilik, korsan yayın) önüne geçilmelidir.
103. Örgütün silah, mühimmat, tedavi, ulaşım ve lojistik desteği engellenmelidir.
104. Havadan broşür atarak terör örgütü mensuplarına propaganda usulü denenmelidir.
105. Yurt dışındaki terör örgütü büro ve yuvalarının dağıtılması için imha planları uygulanmalıdır
106. Devletin içine sızmış terör örgütü yandaşlarının tespit edilmeli ve gerekli yasal işlemler başlatılmalıdır.
107. Bölücü terör yanlısı belediyelere verilen karşılıksız krediler takip edilmeli, İller Bankası veya devlet denetimi sağlanacak kurumlar eliyle yapılması sağlanmalıdır.
108. Ülke bütünlüğünü destekleyecek, bölücülerin kaybedeceklerini vurgulayacak ülke genelinde sürekli ve yoğun bir psikolojik hareket programı uygulanmalıdır.
109. Cezaevleri teröristler için eğitim ve sağlık kurumu olmaktan kurtarılmalıdır.
110. Talabani ve Barzani'nin teröre verdiği destek yerinde tespit edilerek dünya kamuoyuna görsel ve yazılı basın yolu ile yansıtılmalıdır.
111. Bölgeye yapılacak barajlar terör örgütünün hareket kabiliyetini önemli ölçüde etkileyecektir.

112. Bölge halkının kamu hizmetlerinden yararlanma derecesini artıracak tedbirler alınmalıdır.

KUZEY IRAK

113. Irak'ın kuzeyi ile ekonomik bağımlılık derinleştirilmeli ve sürdürülmelidir. Bu çerçevede Mersin limanı, hava yolu gibi ulaşım rotaları sınırsız açılmalı ve bağımlılık teşvik edilmelidir.

114. Kuzey Irak için "sert güç" ve "yumuşak güç" unsurlarının birlikte kullanılmasını ifade eden, "akıllı güç" yöntemine başvurulmalıdır.

115. Yeni Irak politikasında tüm grupları kapsayan bir politika izlemekle birlikte, daha özeldede yeni müttefikler oluşturma yoluna gidilmelidir. Özellikle uzlaşmaz tavır takınan ve azınlıkta kalan Kürt liderlerine karşın, uzlaşmayı ve Türkiye ile birlikte hareket etmeyi savunan Kürt aşiretlerle yeni bir birliktelik süreci başlatılmalıdır.

116. Terör örgütü PKK'nın Irak'ın kuzeyindeki varlığı sona erdirilmelidir.

117. Kürt gruplara Türkiye ile uyumlu tutumun ödülü de açıkça gösterilmelidir.

118. Kuzey Irak'tan Türkiye'ye kaçakçılık yapılmasına izin verilmemelidir.

119. IKDP, IKYB ve Kürdistan İslami Hareketi arasındaki ideolojik, siyasi, sosyal fay hatları yakından izlenmeli, farklılıklar ve ayrıştırıcı unsurlar tespit edilmelidir. Bu doğrultuda Barzani'nin bertaraf edilmesi, Irak Devlet Başkanı sıfatıyla Talabani'nin Türkiye ile ilişkilerinin sıkılaştırılması düşünülmelidir.

120. Barzani ve Talabani'nin kontrol altında tuttuğu aşiretlerle ilişkiler güçlendirilmeli; kuzeyden güneye bir etki hattı oluşturulmalıdır.

121. Kürdistan İslami Hareketi ile ilişki kurulmalıdır.

122. Kürt gruplara karşı Sünni ve Şii Araplarla işbirliği imkanları araştırılmalıdır.

123. Irak'ın kuzeyine yönelik kontrollü psikolojik baskı kurulmalıdır. Demokrasi ve serbest piyasa düzenine sürekli vurgu yapılmalı, bu yöndeki fikirlerin ve kuralların kuzey Irak'a yerleşmesi için çaba harcanmalıdır. Özellikle ticaret ve yatırımlar için iç hukuk ve uluslararası hukuki düzenlemeler üzerinde ısrarcı olunmalıdır.

124. Türkmenlerin Irak'ın kuzeyinde bulunan gruplar tarafından asimile edilmelerine müsaade edilmemelidir.

125. Türkmenlerin kendilerini savunmalarına imkan sağlayacak bir ortam ve alt yapı oluşturmak için gayret sarf edilmelidir.

126. Irak Türkmenlerinin birliğini sağlayıcı ve Türkiye'nin olumsuz imajını düzeltici her türlü adımın atılarak, Irak Türkmenlerinin bir kısmında oluşmaya başlayan güven sorunu telafi edilmelidir.

127. Türkmenlere özel statü verilmesi, uluslararası gözetim ve denetim mekanizmalarının kurulması sağlanmalıdır.

128. Kerkük sorunu ulusal düzlemden uluslararası alana taşınarak BM ile ilişkilendirilmeye çalışılmalıdır.

129. Türkmenlerin bölgede ekonomik bir güç haline gelmelerini sağlamak maksadıyla; bölgede yapılacak ticari faaliyetler ve yatırımların, Türkiye'nin mali desteği ve kontrolü ile Türkmenler tarafından yapılması sağlanmalıdır.

130. Türkmenlerin sosyo-kültürel gelişiminin sağlanması amacıyla; öğretmen, araç-gereç, kitap, dergi vb. konularında desteğinin sağlanması, bu konuda Türkiye'deki Türkmenlerden istifade edilmelidir. Bölgedeki Türkmenlerin eğitimlerini Türkçe yapabilmeleri amacıyla yeterli sayıda okul açılması için girişimlerde bulunulmalıdır.
131. Türk işadamlarının bölgeye yatırım yapmaları teşvik edilmelidir. Lobi faaliyetlerini yürütecek, mühendis, teknik eleman, doktor, öğretmen v.s. meslek sahibi kimselerin bu bölgelerde yerleşmeleri sağlanarak, Türkiye'nin etkinliğinin artmasına sebep olacak politik araçlar elde edilmelidir.
132. Türkmen ve Kürt nüfus ağırlıklı bir "Kuzey Irak Federasyonu" olasılığı göz önünde bulundurulmalı ve buna göre politikalar da geliştirilmelidir.
133. Irak'ta farklı senaryolar çerçevesinde, Türkiye'nin "Türkmen Federe Devleti" için somut çalışmalara şimdiden başlaması ve bu kapsamda adımlar atılmalıdır. Örneğin, bir taraftan Türkmen silahlı güçlerini (Yeni akıncı Güçleri gibi) oluşturma yoluna giderken, diğer taraftan da Türkmen Federe Devleti'nin tanınması ve desteklenmesi yolunda başta bölge devletlerinin olmak üzere, uluslararası destek alma yoluna gidilmeli ve bunla ilgili meşru zeminin oluşturulmalıdır.
134. Irak bağlamında, değişik mezheplerden ve etnik gruplardan müteşekkil parti ya da partilerin kurulmasını sağlanarak her türlü destek verilmelidir.
135. Irak Türkmenlerinden ve Türkiye'ye yakın Kürtlerden müteşekkil Sivil Toplum Örgütleri kurulması teşvik edilmeli ve hatta bir stratejik araştırmalar merkezinin kurdurularak her türlü destek verilmelidir.
136. Türkiye, bölgeyi sadece geçici bir süre için askerî arka bahçesi olarak değil, bölgeyi sosyo-kültürel etki alanı olarak değerlendirmelidir. Bunu sağlamak için Musul ve Kerkük de dahil olmak üzere, bölgenin her yerinden izlenebilecek televizyon ve radyo sistemleri kurulmalı, sınır bölgesine yerleştirilecek güçlü aktarıcılarla bu etki sağlanmalı, bölgenin yerel televizyonlarına program aktarımına kadar uzayan geniş kapsamlı bir psikolojik hareket uygulanmalıdır.
137. Türkiye, Irak ordusunun ve polislerinin eğitilmesi için çaba sarf etmelidir.

ULUSLARARASI ALANDA YAPILMASI GEREKENLER

138. ABD ile ilişkilere çeki düzen verilmeli, işbirliği alanları geliştirilmeli, ABD'nin Kürt gruplara ihtiyacı zayıflatılmaya çalışılmalıdır.
139. Amerikalı yetkililerle görüşmelerde Irak ile ilgili ortak siyasi tutum geliştirme imkanları aranmalıdır. ABD askerlerinin Irak'tan kısmen çekilmesi sonrasında Irak'ın kuzeyinde üslenmelerinin doğuracağı olumsuzluklara dikkat çekilerek engel olunmaya çalışılmalıdır.
140. 2008 yılında ABD'de yapılacak seçimlerin muhtemel galibi Demokratlar olacaktır. Bu nedenle daha şimdiden bu partinin önde gelenleriyle gerekli temaslar yapılmalıdır.
141. Gelecekte etkisi daha fazla hissedilecek olan radikal dini hareketler ve terörizm konusundan yola çıkılarak ABD ve İsrail ile işbirliği alanları genişletilmeli, Türkiye ile işbirliğinin faydaları bu ülkelere gösterilmelidir. Öte yandan, üst düzey çıkarları söz konusu olduğunda Türkiye'nin ödünsüz olabildiği ve bu konularda Türkiye karşıtı tavrın bir maliyeti olduğu bu ülkelere gösterilmelidir.

142. ABD ile İnan arasındaki gerginliğin Irak sorunuyla ilgisinin gerçekçi bir temele oturtulmasına çalışılmalıdır.
143. AB ülkeleri nezdinde küresel terörizm ve Irak ilişkisine daha fazla vurgu yapılmalıdır.
144. Enerji fiyatları ve enerji arzının güvenliği konularına dikkat çekilmeli, Türkiye'nin bu alanda AB için önemi sürekli gündemde tutulmalıdır.
145. Türkiye, bölgeyi İnan ve Suriye ile Irak sorunu konusunda işbirliği alanları tespit edilerek, ilişkiler spesifik alanlarda sonuç alıcı yönde geliştirilmelidir.
146. Ürdün ve Suudi Arabistan ile Irak sorununa ilişkin ortak çıkarların tespit edilmesi ve bu ülkeler üzerinden İsrail ve ABD'ye baskı kurulması düşünülmelidir.
147. Bölgesel inisiyatifin korunması ve ortak duruşun güçlendirilmesi bağlamında bölge devletleriyle daha sıkı bir işbirliği süreci başlatılmalıdır.
148. Türkiye, bölgedeki muhtemel oluşumlarla ilgili kararların alınma süreçlerini yakından takip etmeli ve kendisini bu süreçlerin dışında tutma gayretlerine müsaade etmemelidir.
149. Bölgedeki diğer ülkelerle, Irak'ın geleceğine dair toplantılar yapılmalı, Irak'ın toprak bütünlüğü konusunda ortak açıklamalarla, kararlılık gösterilmelidir.
150. Türkiye, Orta Doğu'da kalıcı bir barışa hizmet edecek en gerçekçi yaklaşım olarak bölge devletleri arasındaki ekonomik ilişkilerin karşılıklı olarak geliştirilmesi yönünde politikalar araştırmalıdır. İlişkiler, resmi ilişkilerden kurtarılıp, özel sektör ve sivil kuruluşların girişimleri ağırlıklı hale getirilmelidir. Böylece ülkelerin kamuoylarının iktidarlarını barışa zorlama şeklinde bir baskı aracı olmaları sağlanmalıdır.